

JUSTIITSMINISTEERIUM

Advokaadibüroo Kõrgesaar & Laasik
leeles@abkl.ee

Teie 25.09.2024
Meie 09.10.2024

nr 1-119
nr 10-4/6344-4

Vastus pöördumisele

Edastasite korduvpöördumise küsimustega perekonnaseaduse § 122 lg 3 ja § 126 lg 4 kohta, kuna meie esimesest vastusest Te ei saanud ammendavat vastust. Vabandame, tõepoolest esimese vastuse põhikäsitus oli PKS § 126 lg-st 4 lähtuv, jättes kasuperekonna/kasuvanema mõiste tähelepanuta.

Kasuvanemlusega seonduv valdkonnana on ennekõike Sotsiaalministeeriumi pädevusse kuuluv teema. Perekonnaseaduses on kasuvanema mõistet sisustatud seoses hooldusõiguse piiramisega ning olukordadega, mil lapse seadusjärgne vanem ei saa oma kohustusi täita, andes seega sellest lähtudes definitsiooni, keda käsitleda kasuvanemana. Lisaks PKS-i sätete grammatilisele tõlgendamisele saame vaadata kõrvale laiemat käsitlust, mis tuleneb sotsiaalsüsteemist. Nagu te ka oma esimeses kirjas välja tõite, on nii ühiskonnas kui ka sotsiaalsüsteemis arusaam kasuvanemast kui isikust, kes tegelikult last kasvatab ning perekonnaseadus annab õigusliku aluse, kuidas kasuanem saab oma rolli täita, et lapse eest hoolitseda ning tema õigusi kaitsta.

Sotsiaalsüsteemis hõlmab asendushooldus erinevaid võimalusi, mismoodi lapse kasvatamine oleks tagatud, kui tema bioloogilised vanemad seda ei tee. Selle põhjal leiame, et PKS-i sätteid sisustades on oluline lähtuda asendushoolduse vormist – kas tegemist on asutusepõhise või perepõhise vormiga – et anda hinnang, kas see on kaetud PKS § 122 lg 3 sätte mõttega. Asenduskodu/perekodu puhul on tegemist institutsionaalse hooldusega, kus lapse eest tegelikult hoolt kandvad inimesed on sealsed töötajad ning meie hinnangul see ei mahu PKS § 122 lg 3 ja § 126 lg 4 käsitluse alla, kuivõrd siin lähtekohaks ei ole nende kasvatajate isiklik soov konkreetse lapse kasuperekonnaks olla, vaid tegemist on sotsiaalteenusega. Perepõhine hooldus seevastu on vastav kasuperekonna/kasuvanema käsitlusele, nagu ka Teie esimeses kirjas punktis 2.1.9.-2.1.11. esile tõstetud kohtulahendis on järeldatud. Kui laps kasvab hooldusperes või kui lapse bioloogiline vanem on andnud oma lapse kellelegi kasvatada ning lapse kasvatamisega tegelevad igapäevaselt samad isikud siis on tegemist last õiguslikul alusel kasvatava perega (või ühe isikuga) ehk kasuperega PKS § 122 lg 3 mõistes ning neil on ka õigus PKS § 126 lg 4 kohaselt esitada nõue. Siiski tuleb mõnda, et see teema vajaks selgemat käsitlust nii sotsiaalsüsteemi kui ka perekonnaõiguslikust vaatest, sest praegu on ilmselgelt väga laialdane tõlgendusruum.

Nagu me ka eelmises kirjas märkisime, Justiitsministeeriumi õiguslane selgitus ei tähenda seaduse ainuõige tõlgenduse kehtestamist ega ole kellelegi täitmiseks kohustuslik. Õigust mõistab Eesti Vabariigis põhiseaduse § 146 esimese lause kohaselt ainult kohus.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristel Vaino
nõunik

Kristel Vaino
Kristel.Vaino@just.ee